

LISTOPAD-PROSINEC 2025 | ČÍSLO 05

LISTY Z DOMOVA

časopis pro klienty a příznivce Domova pro seniory Chodov

1990

2025

Vážení obyvatelé, příznivci a podporovatelé Domova, milé sestry a milí bratři,

s některými z vás se známe z bohoslužeb v krásné kapli Domova, s jinými ze soukromých rozhovorů a jsem velice rád, že vám i ostatním v Domově mohu prostřednictvím časopisu Listy z Domova popřát požehnaný adventní čas naplněný láskou, usebráním, a dovolíte-li, i Boží přítomností.

Obzvláště v čase adventu vnímám, že se lidská srdce i myšlenky stávají otevřenějšími a vstřícnějšími k úvahám o Tom, kdo je vyšší a hlubší než vše a všichni ostatní, kdo má pro nás vždy otevřenou náruč i srdce plné Boží lásky, vždy přijímající a odpouštějící. Snad je to i tím, že představa malého Ježíška, bezbranného děťátka spícího v jesličkách pod starostlivým dohledem rodičů Marie a Josefa, je ve své čistotě a dojemnosti i pro ty, kteří nevěří v Boha, snáze přijatelná a pochopitelná, než zdánlivě hrozivý starozákonní Bůh, který je v tak velkém kontrastu s nekonečnou dobrotou a láskou Ježíše Krista. Jsem rád, že alespoň jednou za rok přichází Pán Ježíš do myšlenek i srdcí nás všech, i když často pouze v podobě neviňátka, které rozdává hodným dětem pod stromek dárky. I to je však záblesk Boží přítomnosti, malé semínko, které stejně jako Ježíšek může časem vyrůst v něco nekonečně většího a dobrého.

Z celého srdce přeji vám všem, aby vaše adventní dny i čas vánoční, byly prozářeny Božským Srdcem, které hoří bezbřehou láskou a milostí pro každého člověka bez rozdílu. My křesťané vnímáme tuto lásku jako dar, který člověka uzdravuje, proměňuje,

posiluje a inspiruje k dalším činům lásky i k jednotě s Bohem. Zkusme k sobě být nejen v tento čas více ohleduplní, vstřícní a obdarovat se vzájemně tím nejcennějším – svou přítomností, ochotou naslouchat jeden druhému, tolerovat své odlišnosti a naopak prohlubovat vše, co nás vzájemně spojuje. I to je obrazem lásky mezi námi, ve které se vždy zrcadlí i láska Boží.

„Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá.

Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy.

Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá.

Láska nikdy nezanikne.“

Takto nesmrtelná slova o lásce napsal apoštol Pavel ve svém 1. listu Korintským. Přechystat si je můžete nejen v Písmu svatém, ale také na zdi kaple Domova, kde jsou nejen ozdobou, ale také připomínkou toho, co je v našich životech tím nejdůležitějším. Krásnou příležitostí k tomu bude mše, která se bude v kapli Domova konat na Boží hod vánoční (25. 12.) od 9.30 hod.

Přeji Vám láskou naplněné Vánoce, pevné zdraví a Boží požehnání!

Slavomír Ordoš
Farní vikář

Narozeniny

Prosinec

- 1. 12. Věra Fliegerová
- 2. 12. František Krám
- 4. 12. Václav Skála
- 5. 12. Jaroslava Ertlová
- 5. 12. Zdeňka Chrastilová
- 8. 12. Františka Ungrová
- 14. 12. Božena Hrubá
- 14. 12. Eva Székelyová
- 20. 12. Jarmila Bílá
- 21. 12. Milada Zedníková
- 22. 12. Jaroslava Krbušková
- 22. 12. Eva Kvapilová
- 22. 12. Anna Šatrová
- 25. 12. Marie Balcarová
- 26. 12. Milada Kotačková
- 30. 12. Oldřich Bedrna
- 31. 12. Libuše Fleissigová

Leden

- 1. 1. Alena Fenclová
- 1. 1. Miloslav Nerada, Ing.
- 3. 1. Marie Deré
- 4. 1. Zdeněk Lukeš
- 5. 1. Václav Racek, MUDr.
- 7. 1. František Švehlák
- 8. 1. Ludovít Lúdik, MUDr.
- 8. 1. Zdeňka Mašková
- 9. 1. Anna Bláhová, Ing.
- 9. 1. Marie Kaňková
- 9. 1. Květoslava Ullrichová
- 10. 1. Věra Tesárková
- 11. 1. Anastázie Kraslová
- 12. 1. Eva Vokounová
- 18. 1. Miroslav Kříž
- 18. 1. Věra Maříková
- 19. 1. Jaroslav Pilnáček
- 19. 1. Helena Švedová
- 21. 1. Jaroslava Řepková
- 23. 1. Dana Límová, RNDr.
- 25. 1. Věra Hejdová
- 25. 1. Jiřina Krňáková
- 25. 1. Jiří Stodola
- 26. 1. Tomáš Kašpar, Ing.
- 26. 1. Olga Selnekovičová
- 27. 1. Marie Boháčová Lhotáková
- 31. 1. Naděžda Kaňkovská

Víťame nové obyvatele

Září

Eva Mokrycká
Božena Kůrková
Eva Dvořáčková
Jaroslav Bendl
Anna Bláhová, Ing.
František Zajíček
Dagmar Švejdová
Věra Tomšíková
Marta Šimáková
Otto Musil
Květa Šaldová
Václav Sikáček
Božena Starostová
Jiří Mikš
Taťána Zběhlíková, Ing.
Věra Tyrichtrvá

Říjen

Miroslava Rajtrová
Pietro Marchioni
Anastázie Kraslová
Jan Bouška, Ing.
Marie Rennerová
Eva Nováková
Marta Dvořáková
Františka Kahounová
Hana Pešíčková
Jana Šedivá
Jiřina Matrasová
Jiří Černoch, Ing.
Jaroslava Ertlová
Jiří Kubš, Ing.
Jiří Kolovrat, RNDr.
Věra Kolovratová, MUDr.

Miluše Tomečková
Anna Fattahová, MUDr.
Marie Balcarová
Jaroslava Kodešová
Marie Kaňková
Jiřina Kociánová

Rozloučili jsme se

Září

Marie Djačuková
Eva Dvořáčková
Ludmila Mlčochová
Jan Trojan
Libuše Holovská
František Doležal
Blažena Mašková
Soňa Bártová
Helena Dlouhá
René Svobodová

Říjen

Vlasta Pospíchalová, Ing.
Júlia Vorlíčková
Jaroslava Kodešová
Marie Nováková
František Zajíček
Anna Pulpitová
Judita Kubešová
Věra Tomšíková
Alexandr Abušinov, Ing.
Magdalena Ziková
Milan Ručka, Ing.

ANDĚL V OKNĚ VĚŽE A ANDĚLSKÁ POŠTA V DOMOVĚ PYŠELY

Přijďte se ze zámeckého parku podívat do okna věžedomova Pyšely, odkud bude dětem i dospělým zářit na cestu do nového roku vánoční anděl z pověsti na straně 18. Můžete mu zanechat vzkaz nebo svěřit svá přání prostřednictvím andělské pošty, kterou najdete na okně zámeckého salonku v přízemí. Dárky sice nenosí, ale určitě vám bude držet palce, aby se vám splnily všechny vaše sny a přání!

VÁNOČNÍ FOTOKOUTEK V REMINISCENČNÍ MÍSTNOSTI

Pro všechny milovníky vánoční atmosféry je v reminiscenční místnosti naproti divadelnímu sálu (pracoviště Praha) naaranžováno vánoční zátiší se stromkem s dobovými retro ozdobami, kde si můžete nejen příjemně posedět, ale také si udělat vánoční fotografii.

V letošním roce nebude focení organizováno, každý se může vyfotit sám, s rodinou nebo přáteli, podle své chuti a časových možností. Kdybyste měli o fotku zájem a nemáte, kdo by vás vyfotil, neváhejte oslovit aktivizační pracovníky nebo pečovatele.

OTEVÍRACÍ DOBA KAVÁRNY A CUKRÁRNY V DOBĚ VÁNOC

CUKRÁRNA BÍLÁ VRÁNA

Do 23. 12. běžný provoz, tj. od pondělí do soboty v čase 13–19 hod., neděle zavřeno
24. 12. – 28. 12. zavřeno
29. 12. a 30. 12. otevřeno 13–19 hod.
31. 12. a 1. 1. zavřeno
Od 2. 1. běžný provoz

KAVÁRNA BÍLÁ VRÁNA V HALE DOMOVA

Do 23. 12. běžný provoz, tj. od úterý do neděle v čase 13 – 16:30 hod., pondělí zavřeno
24. 12. – 26. 12. zavřeno
27. 12. – 30. 12. běžný provoz
31. 12. a 1. 1. zavřeno
Od 2. 1. běžný provoz

JUBILEJNÍ ROZHOVOR S ILONOU VESELOU, ŘEDITELKOU DS CHODOV

Kateřina Svobodová

V průběhu celého roku jsme si připomínali 35. výročí od zahájení činnosti Domova pro seniory Chodov. Listovali jsme kronikami Domova i dobovým tiskem, srovnávali historické fotografie s těmi současnými a oslavovali vše, co jsme společně prožili. Závěrečné slovo tohoto cyklu předáváme osobě nejpovolnější, ředitelce DS Chodov Mgr. Bc. Iloně Veselé, která v čele DS Chodov stojí již 11 let. A právě tolik otázek nám se svou příslovečnou věcností, rozvahou a leckdy i s úsměvem zodpověděla.

1. Vzpomínáte si na první dojem, který jste měla, když jste do Domova vstoupila?

Když jsem se přihlásila do výběrového řízení na ředitele/ku Domova, měla jsem možnost si předem prohlédnout jeho prostory, kterou

jsem využila. Abych byla upřímná, tak můj první dojem byl, že tu nikdo na nic posledních 20 let nesáhl a bude před námi obrovská spousta práce. I co se týče atmosféry, jako by se tu zastavil čas...

Vím, že byste radši slyšela, že mě Domov od první chvíle uchvátil, a také se tak stalo, ale ve smyslu velké výzvy, chuti podílet se a vést tu změnu.

2. Při plánování oprav jste se setkala s jedním z autorů budovy, architektem Janem Línkem, jaké to bylo setkání?

V mnoha ohledech nezapomenutelné. Jelikož budova Domova je pod autorskými právy, bylo třeba všechny úpravy konzultovat právě s architektem Janem Línkem, který měl naši budovu na starost. S kolegou Vlado Miluničem si totiž společně navržené budovy rozdělili a každý se staral o část z nich. Už před naším setkáním jsem měla jasnou představu o tom, co a jakým způsobem bych chtěla upravit, a skvělé bylo, že jsme se v mých plánech i jeho představách naprosto shodli. Velice ocenil, že jsem přirozeně navnímalu ucelený systém a smysl, se kterým budovu projektovali, a vše bez výhrad odsouhlasil. Řekl mi, že se nebojí, protože ví, že já „ten barák udržím“. To byla velká pocta.

3. Veřejnost se někdy pozastavuje nad výraznou barevností fasády Domova, co si o ní myslíte vy?

Jan Línek s Vlado Miluničem úmyslně zvolili pro fasádu Domova výraznou modrou barvu, aby se odrážela od tehdejší šedi okolního sídliště. Z fotografií víme, že původní odstín byl velmi zářivý, skoro tyrkysový, dnes je vlivem času a slunce barva mnohem decentnější a mně osobně se i více líbí. Všechny barvy zvolené architektky mají svůj koncept a jasný záměr, aby se sebou promyšleně ladily. Proto mne mrzelo, že před mým nástupem došlo ke změnám, které tento řád narušily, např. dřevěné prvky byly natřeny velmi tmavou barvou, proto jsme se postupně vrátili k původní světlejší. Barevnost Domova, která byla součástí původního návrhu, vnímám

jako ucelený záměr, který mi dává smysl.

4. K architektonickým zvláštnostem patří dlažba, která je použita ve vestibulu a atriové zahradě. Pro bezbariérové prostory je velmi netypická.

Jedná se o tzv. pražskou mozaiku a architekti ji zvolili se záměrem symbolického zdůraznění, že život a dění nekončí za dveřmi domova pro seniory, ale pokračuje dál. Proto je vstupní vestibul prosklený, aby bylo vidět dovnitř, aby zde nebyla zeď mezi obyvateli a zaměstnanci Domova a jejich sousedy venku. Všimněte si, že dlažba vede skrz celou atriovou zahradu, přes vestibul až ven před Domov na chodník. Je to stejná dlažba, která je typická pro centrum Prahy, a zde je jako připomínka, že i tady je centrum dění, místo pro život a pro návštěvníky, kteří k nám přicházejí z venku. Je pravda, že pro vozíky nebo chodítka není úplně ideální, ale pečlivě ji udržujeme co nejvíce „udusanou“, aby byla cesta maximálně pohodlná. Mimochodem i dlažba je pod autorskými právy autorů budovy.

5. Málokdo ví, že krásná kaple Domova nebyla v původním návrhu a je zde vaší zásluhou.

Kaple v původních plánech nebyla, ale obyvatelé Domova už od počátku přirozeně cítili potřebu se scházet na bohoslužby. K tomuto účelu byla využívána zadní reminiscenční místnost, kde byl na zdi kříž, okolo několik židlí a byl to prostor nevhodný a nedůstojný. Myšlenka na vybudování nové kaple ve mně uzrála ve chvíli, kdy se po rekonstrukci kuchyně uvolnil prostor původně plánovaný pro sklad. Oslovila jsem Ing. arch. Miroslava Němečka, který má rád neotřelé projekty, a požádala ho o církevní, ale přitom civilní, ekumenický prostor, jehož posvěcení se v roce 2017 ujal pan biskup Karel Herbst, velký zastávce ekumenismu, tedy

zjednodušeně spolupráce mezi křesťanskými církvemi. Nyní se v kapli střídají zástupci husitské, evangelické a katolické církve, konají se zde zkoušky pěveckého sboru i setkání k paliativní péči, takže původní myšlenka byla naplněna a žije dál.

6. Stavební úpravy a rekonstrukce ne každý přijímá s pochopením.

Ano a chápu to. Je mi jasné, že opravy i stavební úpravy s sebou přinášejí nepohodlí, ať už v podobě dočasného přestěhování, nebo hluku. S obyvateli Domova se o tom bavíme při pravidelném Setkání s klienty, o plánovaných krocích jsou informováni a vysvětluji jim jejich nezbytnost. Přece jen, když se budova prakticky 25 let neudrzuje, musí se pak dohánět resty. Nemůžeme udělat vše najednou, veškeré práce probíhají za provozu, po pečlivě promyšlených částech a vždy s ohledem na co nejmenší a nejkratší možnou zátěž klientů. Jen pro představu, budovu jsem převzala s tím, že byla pouze zateplená budova B a vyměněná okna. Za posledních 11 let se podařilo kompletně zrekonstruovat kuchyň s jídelnou, kotelnu, společenskou halu, toalety po celém areálu včetně stoupaček a ležaté kanalizace, spojovací chodbu s domovem D, zateplit a vyměnit okna na budově A a to nemluvíme o nezbytných úpravách na jednotlivých domovech, a takto bych mohla ve výčtu pokračovat. Nebudu zastírat, že nás toho mnoho ještě čeká, např. stavební úpravy bytů/pokojů na domově B, ale jinak to zkrátka nejde.

7. Z vašich slov je patrné, že vás plánování dalšího rozvoje Domova opravdu baví a máte jasnou vizi.

To je pravda. Ale je důležité zdůraznit, že nejde jen o krásnou a funkční budovu, ale hlavně o kvalitní podporu a péči, kterou i díky modernímu a vybavenému zázemí můžeme poskytovat. Baví mne promítat své vize právě do podpory a péče, mít vedle sebe lidi, kteří jsou ochotni jít do toho se mnou, i když není

jednoduché zkoušet nové věci, měnit postupy práce a na základě těchto zkušeností provádět změny. Celé je to jako spojitá nádoba: moderní vybavená budova a kvalitní podpora a péče poskytovaná ze strany profesionálních pracovníků v souladu s novými trendy a na míru potřebám jejích obyvatel.

8. Co vám pomáhá v realizaci plánů?

Fakt, že mohu svoje vize nejen mít, ale hlavně je naplňovat, je z velké míry umožněn důvěrou a podporou zřizovatele, kterým je Hlavní město Praha. Mojí úlohou je představitele města přesvědčit, že plány, které máme, dávají smysl a jsou přínosem pro obyvatele i zaměstnance Domova. Určitě při tom pomáhají i výsledky, kterých dosahujeme, a to jak ty viditelné – tedy udržované, moderní a na míru potřebám tvořené zázemí a prostředí, ale také, a to především, úroveň kvalitní podpory a péče a celková atmosféra přívětivé profesionality, kterou mohou lidé zažít, pokud se přijdou do Domova podívat, nebo i při setkání s klienty. Jsme v tom, jak působíme, skutečně opravdoví, to si myslím, že je základ. Domov tvoříme všichni, jak klienti, tak každý zaměstnanec. A každý zaměstnanec je pro mě důležitý, úplně každý, protože dohromady tvoříme celkovou atmosféru, která závisí na každém z nás.

9. Souvisí s tím i vaše pravidlo stále otevřených dveří ředitelny?

To vzniklo zcela přirozeně. Možná to vychází i z toho, že obecně nemám ráda uzavřené prostory. Nechci, aby mezi mnou a kolegy byla překážka, a to jak pomyslná, tak ta reálná, třeba v podobě dveří. Chtěla bych být bezprostředně se všemi, ale protože to není možné, promítá se to alespoň do těch otevřených dveří. Nikdo se nemusí obávat, že mám dveře otevřené, abych mohla sledovat, kdo kdy odchází z práce nebo někoho kontrolovat, naopak mne těší, že se mohu pozdravit s kolegy a vzájemně o sobě víme.

Autorkou fotografií je Lenka Pokorná.

10. DS Chodov má motto: „VÍC NEŽ DOMOV, DOMOV SE ZAHRADOU“, ke kterému v letošním jubilejním roce přibýlo i narozeninové „DOMOV NEJLEPŠÍCH LETECH“. Jak vzniklo?

Ze začátku bylo pouze logo se stylizovaným vstupním vestibulem, jehož autora neznáme. Nejdříve jsme k němu připojili „VÍC NEŽ DOMOV“, což vyjadřuje důraz na individualitu a deinstitucionalizaci, na to, že domov pro seniory je skutečný domov, pouze v jiných kulisách, a že tu mohou jeho obyvatelé zažít více, např. pokračovat v zálibách, na které neměli celý život čas nebo prostor, věnovat se sami sobě a dál se rozvíjet a růst. Když jsme se pustili do úprav velké zahrady a její proměny na zahradu podnětnou podle konceptu zahradní terapie, vnímali jsme, jak je pro obyvatele Domova důležitá a jak významnou roli hraje v celkovém konceptu zdejšího prostředí. Proto jsme i zahradu do

motta zahrnuli. A narozeninová část motto byla přidána výjimečně jen pro letošní rok.

11. Co byste chtěla popřát obyvatelům a zaměstnancům Domova i všem čtenářům časopisu do příštího roku?

Když to nechám na svém prvním pocitu, napadá mne rčení „carpe diem“, tedy užívej dne. Protože když se nad tím zamyslíme, je opravdu důležitější každý den užít. Samozřejmě nikdy není celých 24 hodin ideálních, ale každá minuta smíchu, radosti, klidu a pohody je tím nejcennějším, co můžeme zažít. A když se večer za prožitým dnem ohlédneme, skoro v každém lze pár takových minut najít. A to bych přála nám všem.

SEN VÁNOC

J. Š.

V mechu a kapradí za lesní tůní,
kouzelný krámk je s vánoční vůní.

Najde v něm každý svůj kouzelný sen,
jsou přece Vánoce a Štědrý je den.

Zlátne nám jmelí a jehličí voní,
maličké rolničky tichounce zvoní.

VÁNOČNÍ VLOČKA

J. Š.

Na Vánoce vedou všechny cesty domů
za zpěvu koled a zvonění zvonů.

Ze světa dalek moci se navrátit zpátky,
oslavít doma vánoční svátky.

Zhlédnout, jak na stromku světla svíček září,
uvidět úsměvy na dětských tvářích.

Porozumění, zdraví, lásku a něhu,
zachytit v padající vločce sněhu.

SLAVNÉ TRADIČNÍ/NETRADIČNÍ VÁNOČNÍ PÍSNĚ

Dalším tématem na přání, kterému se budeme věnovat, je hudba 60. a 70. let. Vzhledem k blížícím se Vánocům jsme se zaměřili na písně s touto tematikou, a při psaní si je nezapomněli pobrukovat. Přidejte se k nám a zavzpomínejte na populární hity, které pod nazdobenými stromčky zaznívají dodnes.

Purpura: ikonická píseň autorské dvojice Jiří Suchý a Jiří Šlitr, kterou v 60. letech nahrála a proslavila zpěvačka Pavlína Filipovská. Tato skladba je považována za jeden z pilířů českého vánočního repertoáru.

Rolníčky: českou verzi celosvětového hitu „Jingle Bells“ s textem, který napsal Vladimír Dvořák, zpívali v 60. letech různí interpreti. Nahrál ji například Karel Černoš, Helena Vondráčková s Karlem Gottem i Hana Zagorová.

Vánoce, Vánoce přicházejí: tato dodnes velmi populární píseň se stala vánočním hitem. Její první nahrávka vznikla již v roce 1962, kdy ji nazpívala Magda Hrnčířová se skupinou Settleri.

Vždyť jsou Vánoce: tuto píseň nazpívala hvězdná dvojice Eva Pilarová a Waldemar Matuška v roce 1964.

Kdepak, ty ptáčku, hnízdo máš?: je jednou z nejznámějších skladeb Karla Gotta a pochází z filmové pohádky Tři oříšky pro Popelku z roku 1973, která

je neodmyslitelnou součástí českých Vánoc. Autorem hudby je Karel Svoboda, text napsal Jiří Štaidl.

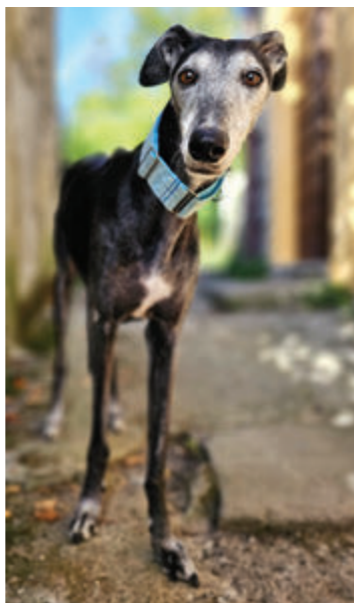
Tradicí je také vydávání vánočních alb s klasickými koledami v novém hudebním hávu a autorskými písněmi s tématem zimy a Vánoc. Třeba Mistr Karel Gott jich vydal hned několik. Na slavném albu Vánoce ve zlaté Praze z roku 1969, nazpíval řadu českých i mezinárodních koled. Dodnes patří k nejprodávanějším jeho alba Bílé Vánoce a Pár havraních copánků.

JÁ, RITA

Lenka Pokorná

Narodila jsem se ve Španělsku. V zemi slunce, oliv a chrtů galgo español. My galgové tam jsme jako sportovní vybavení – používají nás na lov zajíců a pak se nás zbaví. Já jsem se ale narodila jako psí dáma s názorem. A s nohama tak dlouhýma, že by mi je záviděla kdejaká modelka. Jenže místo přehlídkového mola jsem běhala po polích a měla dělat, že mě to baví. Nebavilo.

Jednoho dne jsem se ocitla v útulku. Hladová, hubená na kost, zraněná. Pak to šlo rychle – další, lepší útulek, nějaký pan doktor, pár injekcí a nekonečná cesta autem do země, kde i sněží a lidé dávají psům svetry. Česká republika. No, přiznám se, první dojem? Trochu šok. Všude samý smrk, zvláštní město, nikde olivovník ani vůně moře. Ale jakmile jsem vystoupila, ucítila jsem něco neznámého – zvláštní klid. Vedle stála ona – moje budoucí panička. Usmívala se a řekla: „Ty jsi krásná.“ A já si pomyslela: „Jenom krásná? A chytrá taky, přece!“

Zpočátku jsem byla nedůvěřivá. Když vás jednou někdo zradí, hodně si rozmyslíte, komu dáte srdce. Ale ona měla trpělivost. Chodila za mnou, povídala si se mnou, hladila mě... a já si říkala – aha, tak tohle vypadá zajímavě. Žádná krutost a hlad, ale teplo, klid a to výborné jídlo!

V mém novém „doma“ byl i čivavák. Malý, sebevědomý pidipes. Představil se mi jako „muž domu“. Já se jen podívala dolů a pomyslela si: „Zlatíčko, kdybych chtěla, slupla bych tě i s botama.“ Nakonec jsme se ale sprátelili. On mě hlídal (doma z gauče) a já jeho (venku před ostatními psy).

Moje panička o mně říká, že jsem dáma. A já ji dodnes opravuji: „Samozřejmě, dáma! Dáma s názorem!“ Umím sedět s elegancí filmové hvězdy, ležet s grácií francouzské herečky, běhat jako srna – a když je třeba, i se ozvat. A mám i fotku jako důkaz – z mého modelingového období, kde moje nohy vypadají nekonečně. Na cvičáku jsem se předváděla, na výletech pózovala, na psích táborech poctivě makala – po chrtím. Dokonce jsem si vyzkoušela i obranu! Policejního figuranta jsem prohnala, až se mu prášilo od nohou.

Dnes mám čtrnáct let. Z černé panterky se stala stříbrná liška – můj kožich je šedivý a v každém chloupku je kus života. Viděla jsem celý svět na vlastní packy: byla jsem u Baltu, také v italské Florencii, v Pise, v Livornu... A přesto dnes nejradši ležím doma v trávě.

Teď jsme na návštěvě u smečky dvanácti chrtů. Každý má svůj příběh a své tajemství. Já jsem ta třináctá do party – černá perla. Z legrace jim okusuju packy, krađu pamlsky, jím z jejich misek (co kdyby to měli lepší?) a pak dělám, že nic. Oni mě milují. A já je taky. Každého zvlášť i všechny dohromady. Někdy si jen tak lehnu, poslouchám vítr a říkám si: „Rito, tohle byla jízda.“ Protože co víc si může pes přát? Misku, postel, lásku a člověka, který mu každý den řekne, jak moc je úžasný.

A já jsem. Rita – úžasná a šťastná.

BUDKOVÁNÍ S TITIEM DOBROVOLNICTVÍ, KTERÉ POMÁHÁ PŘÍRODĚ

Ondřej Turek, hlavní vedoucí oddílu Titio

V rámci celorepublikového projektu 72 hodin, který podporuje dobrovolnictví a aktivní zapojení veřejnosti do pomoci druhým i přírodě, jsme se vydali do Ďáblického háje, abychom udělali něco smysluplného pro místní ptactvo, a to v souladu s mottem projektu: „Pomáhám, protože chci.“

A výsledek?

Deset nových, vlastnoručně pomalovaných ptačích budek, které už visí vysoko ve větvích a snad jsou již zabydlené ptačími nájemníky.

Proč jsou potřeba ptačí budky?

Protože v dnešní krajině ubývá přirozených dutin ve stromech, které ptáci potřebují k hnízdění. Staré stromy se často kácí ještě před tím, než stihnou posloužit jako domov pro sýkorky, brhlíky nebo rehky. Budky tak nahrazují to, co v přírodě chybí, bezpečné místo pro vyvedení mláďat. Navíc poskytují úkryt před predátory i nepříznivým počasím, podporují biologickou rozmanitost a pomáhají udržovat zdravý a vyvážený ekosystém.

Malování a věšení srdcem

Než jsme budky vyvěsili, rozhodli jsme se jim dát originální vzhled. Každou jsme ručně pomalovali, aby nejen plnily svou funkci, ale

také přinášely radost všem, kteří je při procházce hájem objeví. Každá budka je trochu jiná – stejně jako ptáci, kteří v nich našli domov.

Dobrovolnictví, které dává smysl

Celá akce proběhla dobrovolnický, bez nároku na odměnu. Věříme, že i malý čin může mít velký dopad – a přesně takový je projekt 72 hodin. Když se lidé spojí, dokážou společně něco krásného a užitečného. Dobrovolnictví pro nás není jen práce, ale způsob, jak: vracet přírodě to, co nám dává, učit se spolupracovat a pomáhat, ukázat, že i malé kroky mohou měnit svět.

Co bude dál?

Budky budeme sledovat i v dalších měsících. Doufáme, že už brzy uslyšíme z jejich útroby první ptačí pípání. Do Ďáblického háje se budeme pravidelně vracet. Budky musíme pravidelně čistit a kontrolovat, že jsou v pořádku a slouží svému účelu.

Děkujeme všem, kteří se zapojili, přiložili ruku k dílu a věnovali svůj čas dobré věci. Protože právě čas a ochota pomáhat jsou ty nejcennější dary, které můžeme nabídnout.

CVIČNÁ EVAKUACE SE ZZS HMP

Vážení a milí obyvatelé Domova,

jsem moc ráda, že mám příležitost vám ještě jednou poděkovat za vaši trpělivost, statečnost a obdivuhodný nadhled, se kterým jste se 5. 11. zapojili do cvičné evakuace, která se v Domově pro seniory Chodov konala ve spolupráci se Zdravotnickou záchrannou službou hl. m. Prahy a Magistrátem hl. m. Prahy. Mé poděkování samozřejmě náleží i zaměstnancům DS Chodov, kteří se podíleli na přípravě i průběhu cvičné evakuace, a také paní ředitelce Iloně Veselé, která zastala pozici velitele zásahu.

K akci všichni přistupovali s maximální vážností a profesionalitou, protože i když nešlo o ostrý zásah, ale o trénink, uvědomovali jsme si, že právě takovýto nácvik konkrétních situací může jednou zachránit skutečné životy. Naše město totiž musí být připravené i na ty situace, které si nikdo z nás nepřeje zažít. Mám radost, že cvičení ukázalo, že spolupráce mezi ZZS a domovem pro seniory skvěle funguje a že i v krizi dokážeme reagovat rychle a hlavně citlivě.

Při nácviku bylo přítomno několik speciálních vozidel, aby si záchranáři mohli vyzkoušet různé typy transportních prostředků a přizpůsobit je individuálním potřebám klientů. Byly to tři sanitní a dva speciální velkokapacitní vozy pro mimořádné události Fénix a Atego.

Cvičná evakuace potvrdila nejen perfektní připravenost záchranářů,

ale také to, co považuji v každé situaci za klíčové – že i ta nejlepší technika nestačí, když nefunguje mezilidská komunikace. V takových chvílích totiž nejde o statistiky nebo nějaké tabulky, ale jde o každého jednoho člověka. Každý z nás chce mít jistotu, že se může na záchranáře spolehnout ve chvíli, kdy si sám neví rady. I toto cvičení bylo způsobem, jak se společně naučit chránit ty, kteří to nejvíc potřebují, tedy i vás.

Vaše

Ing. Alexandra Udženija

Náměstkyně primátora hl. m. Prahy
Členka krizového řízení hl. m. Prahy

PŘÍBĚHY Z KOČIČÍHO ŽVOTA

Karla Plevková

Dříve než se společně začteme do dalších veselých příhod, které zažívá kočičí hrdinka se svou paničkou, připomínáme, že jde o skutečné postavy. Kočka jménem Puntík totiž celých 12 let dělala radost a společnost paní Karle, která si ji přinesla z útulku jako odrostlejší kotě. Veselé příhody si paní Karla zapisovala sobě pro radost, a když se její neteří narodil syn, nechala je svázat do knihy, kterou mu věnovala jako dárek. Děkujeme paní Karle, že nám veselé povídky poskytla jako čtení na pokračování.

JDU NA VÝLET

Bydlíme na sídlišti v paneláku a má paní se mne bojí pustit ven. Když ale přijde z nákupu, nežli stačí projít dveřmi, snažím se jí utéci.

Už se mi to několikrát povedlo a utekla jsem až do sedmého patra. Pak jsem ale netrefila domů a zoufale jsem tam mňoukala. Najednou se vedle mne objevila má paní a vlezla se mnou do takové krabice, která hrozně hučela, a představ si, pak jsem se dozvěděla, že je to výtah, který nás dovezl až před dveře našeho bytu.

Od té doby se ho již nebojím. Jednou jsem ale vyběhla z bytu směrem dolů a dostala jsem se až ke sklepům. Víte, jak mne rozčílilo, že ty schody nevedou dál? Pak jsme zase jely výtahem nahoru a já jsem byla ráda, že jsem zase doma.

ZAKÁZANÉ ÚZEMÍ

Jediné místo, kam nesmím, je koupelna. Tam si má paní nechává hlavně igelitky s věcmi, které chce odnést, protože já igelitky miluji a pomocí ostrých zoubků se pokouším zjistit, co je uvnitř.

Již jsem se smířila s tím, že tam nesmím, ale když tam nemohu já, co tam dělá moje paní? Tak jak ji vidím, že se tam myje, připlížím se k ní a zezadu ji chytanu za nohu, aby věděla, že zákaz platí pro nás pro obě.

Jednou se mi tam podařilo vniknout a zjistila jsem, že tam visí v roli toaletní papír. Ačkoliv paní má s jeho utržením potíže, mně se to podařilo hned na poprvé. Moc se mi líbilo, že je tak měkoučký, a jak jsem se do něj zakousla, utrl se a já udělala kotrmelec dolů na zem. Moc jsem se lekla a rychle utekla.

Příště se mi zase podařilo vyskočit na pračku a dívala jsem se, jak se má paní češe. Ta o mně nevěděla, prudce se otočila, bouchla mne, já jsem se lekla a zády jsem shodila na zem polici s dámskými kráslicími prostředky. Dovedete si představit, co to bylo za rachot a co všechno se mi svezlo po zádech na zem? Tak jsem se vylekala, že jsem se pak koupelně dlouho vyhýbala.

RÝMOVANÉ TRÉNOVÁNÍ PAMĚTI

ANEB RÝMY TADY, RÝMY TAM, V DS NEJSI NIKDY SÁM!

Tereza Jechová

Trénování paměti je nedílnou a oblíbenou součástí aktivit ve všech domovech. Tentokrát domov A přináší všem čtenářům inspiraci v podobě trénování paměti rýmovačkami.

K předem vypsáním slovům jako například káva, hodiny, most nebo kostel jsme doplňovali slova, která nás jako první napadla. A protože to všem šlo opravdu skvěle, začali jsme postupně rýmovat. Zadání bylo jednoduché: fantazii a kreativě se meze nekladou!

Nejprve jsme vymýšleli rým na jedno slovo, ale za chvíli jsme zvládli i celé verše. Nejen že jsme opět potrénovali paměť jinou formou, ale ještě jsme se u toho nasmáli. Co jsme vymysleli?

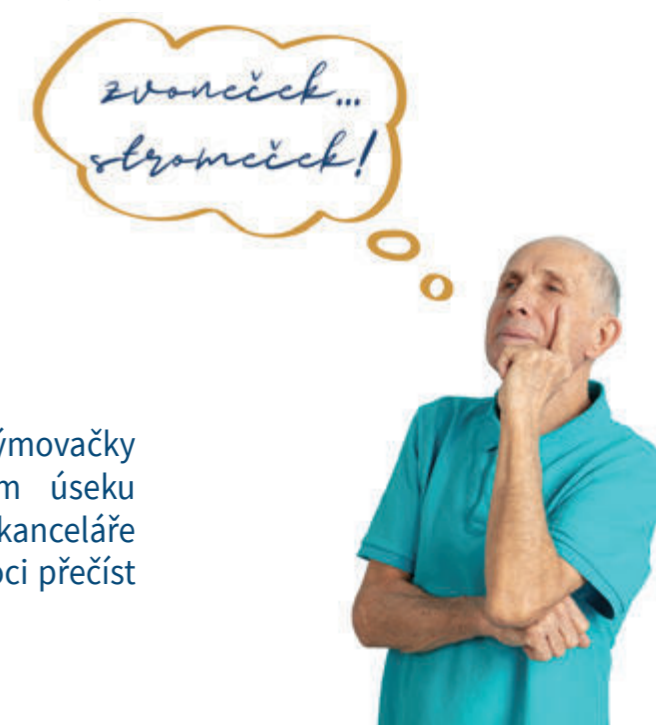
- Černá káva, ta sílu dává, a proto budiž jí sláva.
- Hodiny do každé rodiny.
- Zpívej píseň z lásky a neměj z toho vrásky.
- Až budu ležet v kostele, nebude mě vesele.

Rýmy ze života, že? Vyzkoušejte si je také! Zadání je jednoduché – co vás napadne, když se řekne...

- káva
- most
- hůl
- knihy
- přítel
- zvonek
- kostel

Neváhejte se s námi o své podařené rýmovačky podělit. Předat je můžete pracovníkům úseku ART nebo je vhodit do schránky u jejich kanceláře v přízemí Domova a třeba si je budeme moci přečíst v některém z dalších čísel časopisu.

Rýmům zdar a rýmě zmar!

POVĚST O ANDĚLÍČKOVĚ ZE ZÁMECKÉ KAPLE

Kateřina Svobodová

Víte o tom, že pyšelský zámek měl svou kapli? Zbyl nám po ní starý kamenný portál s několika schody, který je tak trochu schovaný z boční strany zámku. Dříve se jím vcházelo do krásně vyzdobené barokní kaple, kde nemohli chybět malí buclatí andělíčky, kteří si svou roztomilostí získali srdce všech zámeckých dětí, přicházejících v neděli na mši.

A protože dětem byla při učeném kázání pana faráře často dlouhá chvíle, rády se bavily pozorováním malých okřídlených neposedů, ve kterých se samy tak trochu poznávaly. Divíte se, proč neposedů? Děti jsou totiž mnohem všímavější než dospělí, takže jim nemohlo uniknout, že každou neděli jsou andělíčky trochu jiní – sedí jinde než předtím, mají jinak ruce či nohy a někdy se dokonce i legračně kření nebo mrkají!

Kdyby si něčeho podobného všimli dospělí, hned by se báli, že je šálí zrak nebo jsou to nějaké zlé čáry, ale děti měly pro strach uděláno a chtěly této záhadě přijít na kloub. Netrvalo dlouho a vymyslely plán.

Maminka holčičky Anežky byla zámeckou kuchařkou, a po každé mši připravila panu faráři v kuchyni u kamen bílou kávu s pořádným krajícem chleba s máslem. Se smíchem jim vyprávěla, že je pan farář při jídle v sedmém nebi, a než dojde a dopije, nevšiml by si ani čerta na trakaři. Toho by se přece dalo využít a tajně si vypůjčit veliký klíč od kaple, který

mu pokaždé vykukuje z kapsy roucha! Stačí, když si Anežka půjde do kuchyně vyprosit od maminky jablíčka, jedno upustí pod stůl a při jeho sbírání vezme i ten klíč. Hned další neděli děti svůj plán uskutečnily a potichoučku se vrátily do kaple, kde se schovaly za velikou vyřezávanou lavici, na které při bohoslužbách sedával zámecký pán s rodinou.

Po chvíli se nad jejich hlavami ozvalo lehounké zašustění křídel a andělíček, který dosud seděl u oltáře, najednou zvědavě vykukoval ven oknem. Zlaté vlásky se mu kolem hlavy třpytily jako svatozář, křídla stříbrně zářila a bílá košilka sahala sotva pod kolena. Ani ostatní nezůstali v klidu. Jeden andělík se před oltářem rozpustil houpal na řetízku od věčného světla, další se snažil naučit plavat v kropence se svčenu vodou, několik jich poletovalo u stropu a dva se usadili na klíce od dveří. Děti je tiše pozorovaly ze svého úkrytu a ani nemukly. Z údivu je vytrhly až kroky, doprovázené lamentováním o ztraceném klíči, které prozrazovaly, že se blíží pan farář. Byl nejvyšší čas utéci a zachránit se

před potrestáním. Děti se rychle protáhly dveřmi, v jejichž zámku stále vězel hledaný klíč. „Tak tady jsi!“ s úlevou zvolal pan farář, když ho spatřil, a ze všeho nejdřív vešel do kaple, aby ji zkontroloval. Všude bylo ticho, klid, z oltáře ho vážnými očima pozoroval svatý Jan Nepomucký s andílky vzorně vyrovnanými po stranách. Pan farář spokojeně zašeptal: „Bohu díky!“ a odešel na nedalekou faru k zaslouženému odpočinku.

Ani si nevšiml, že se jeden z andílků na své místo nevrátil. Zůstal u okna, protože ze všeho nejrady pozoroval děti, skotačící na nádvoří kolem mladého dubu a také nazdobené kočáry přivázející panstvo. Jediná doba, kdy se neřádkoval z okna, byla při nedělní mši, když do kostela přišly děti a potají mu mávaly. Pokaždé se na ně zářivě usmál a jeho zlaté vlasy se třpytily snad ještě více než předtím.

Jak plynul čas, jedny děti dospěly a další se narodily, jen andělík zůstal stále stejný a přinášel jim radost. Zámek měnil své majitele a jedni z nich se rozhodli, že si místo kaple zařídí pohodlné pokoje.

Ostatní andělíčky se rozlétli po okolí a zabydleli se v kostelích a kapličkách, kde

se jim nejvíce líbilo, jen ten zlatovlasý chtěl na zámku zůstat stůj co stůj. Tak krásný výhled z okna by přece jinde neměl! A tak vylétl na půdu, kde se posadil na trám v krovu a kochal se pohledem z vikýře.

Časem byla k zámku přistavěna vysoká věž s mnoha okny, a tak se andělík zabydlel tam. Jen po hodných dětech se mu stýskalo. Rozhodl se tedy, že na ně každý rok v době Vánoc, hned jak se v zámku rozsvítí vánoční strom, bude čekat v okně věže, jestli mu některé z nich zamává. A nemusel čekat dlouho. Jen co se jeho zlatovlasá hlavička zatřpytila za oknem, děti výskaly radostí a mávaly, až je ruce bolely. Andělíček měl velikou radost a Vánoce pro něj od té doby nemohly být krásnější.

Přijďte se do 5. 1. 2026 podívat k věži pyšelského zámku, jestli tam zářivého andělíčka uvidíte, a zamávejte mu pro radost! Můžete mu i napsat pozdrav do andělské poštovní schránky, kterou najdete na okně do zámeckého parku v přízemí domova Pyšely. Slibujeme, že všechny vzkazy andělíčkovi rádi vyřídíme.

Těšíme se na vás!

Domov pro seniory Chodov – pracoviště Pyšely

PUTTI – okřídlený symbol (nejen) baroka

Slavný český sochař Olbram Zoubek řekl: „Po celé dějiny umění bylo vážné umění doprovázeno uměním dekorativním. Kolem oltářního obrazu vždycky létali prdelatí andělíčky.“ A myslel tím baculaté barokní andílky, kterým se také říká putti (v jednotném čísle putto), podle italského výrazu pro nahé dítě, které je podobno andílku. Putti, ať už s křídly, nebo bez nich, bývali zobrazováni v sochařství, ve štukové výzdobě i malbě, nejvíce v době baroka, rokoka a do módy se vrátili opět v 19. století, kdy se stali oblíbeným dekorativním prvkem historizujících slohů.

Na závěr letošního putování za uměním, které můžeme v DS Chodov obdivovat, jsme zvolili dominantu společenské haly, obraz Ptáci od akademické malířky Nadji Rawa, který je ozdobou Domova již od jeho počátku, protože je datován rokem 1989.

Nadja Rawa je vizuální umělkyně, univerzální experimentátorka a vynálezkyň, malířka, ilustrátorka, designerka, multimedialní výtvarnice prostoru, restaurátorka a příležitostná pedagožka. Je stejně neobyčejná jako její tvorba. V současné době vede dvě firmy a stále aktivně tvoří, proto neměla časový prostor věnovat se našim dotazům, ale díky mnoha informacím, které má na svých webových stránkách www.nadjarawa.com, nebudeme o zajímavosti ochuzeni.

PŘEVRAVNÁ 3D TECHNIKA

Když se na obraz Ptáci podíváte zblízka, můžete si všimnout mnoha zajímavých detailů. Prvním je podpis Rawová, protože autorka dříve používala přechýlenou formu svého příjmení.

To hlavní však uvidíme, když se na obraz podíváme z boční strany. Je plastický! Můžeme na něm obdivovat stupňovité prohlubně i vystouplé části, které svým výrazným zvlněním dílu dávají zdání hloubky a neklidného pohybu, který bychom při reálném pohledu na hejno ptáků, poletujících nad vodní hladinou, mohli spatřit a vnímat.

Nadja Rawa je totiž autorkou mezinárodně oceněné techniky propojení fotografie, 3D

objektu a malby, kterou nazvala fotoplastika/fobraz a kterou se zabývala od roku 1980. V roce 1987 poprvé představila tuto část své tvorby na samostatné souborné výstavě „K obrazu svému“, která měla značný ohlas. Krátce poté byla navržena na ocenění Bílá vrána časopisu Mladý svět za novátorský počín ve výtvarném umění a stala se čestnou členkou Svazu fotografů. Koncem 80. a v 90. letech byla zastoupena na všech významných výstavách inscenovaného umění a fotografie doma i v zahraničí. Její tvorba byla v tomto období často publikována v médiích.

V té době také spolupracovala s architekty na výtvarném dotvoření a realizacích interiérů. Tak vznikla i součinnost s autory budovy DS Chodov Janem Línkem a Vlado Miluničem, kteří jí zadali zakázku na vel-

koprostorový obraz do společenské haly.

Nadja Rawa je původcem a prvním vlastníkem několika patentově chráněných vynálezů v oblasti využití magnetické síly: magnetický rotační spoj, magnetický stavebnicový systém a další. V současné době se věnuje mimovolné tvorbě převážně vývoji technických řešení a funkčnímu designu prototypů s aplikací technologie Magnetin v několika samostatných projektech.

SVATÁ LUCIE

A JEJÍ SVÁTEK VE SKANDINÁVII

Adéla Tichá

Svatá Lucie je patronkou nevidomých, přadlen a švadlen a mnoha dalších povolání. Navíc si ji jako patronku zvolily i skautky. A právě ona patří k těm mnoha světcům, které uznávají i luteráni. Proto se její svátek slaví i ve Skandinávii, ačkoli jsou oslavy jejího svátku považovány za poměrně mladé.

Záznamy o nich se objevují koncem 19. století ve Švédsku a postupně se svátek rozšířil i do dalších severských zemí, a to včetně území Grónska. Podle všeho má tradice původ v Německu.

Svátek se slaví 13. prosince a je svázán se slunovratem – dnem s nejdelší nocí a nejkratším dnem, po kterém se den začne pozvolna prodlužovat. Na ten podle juliánského kalendáře den svaté Lucie připadal. S nástupem gregoriánského kalendáře se datum svátku posunulo postupně o více než týden dopředu, a tak se změnilo datum. Pranostika, která se k němu váže, však zůstala. A tak svatá Lucie noci upije, ale den nepřidá dodnes.

Ve Skandinávii jsou zimní noci obzvláště dlouhé a přejí tak vzniku legend a pověr. Bylo snadné vysvětlit si různé jevy pohybem nadpřirozených bytostí. Některé

z nich putovaly krajem od statku ke statku a na svátek svaté Lucie kontrolovaly, zda hospodyně řádně připravila vše pro nadcházející oslavu Vánoc.

Na severu Evropy se prvky původního pohanství promíchaly s křesťanskou legendou o svaté Lucii. Tu si severané navíc zhusta pletli s Luciferem – světloňosem. To společně vedlo k propojení svátku se světlem.

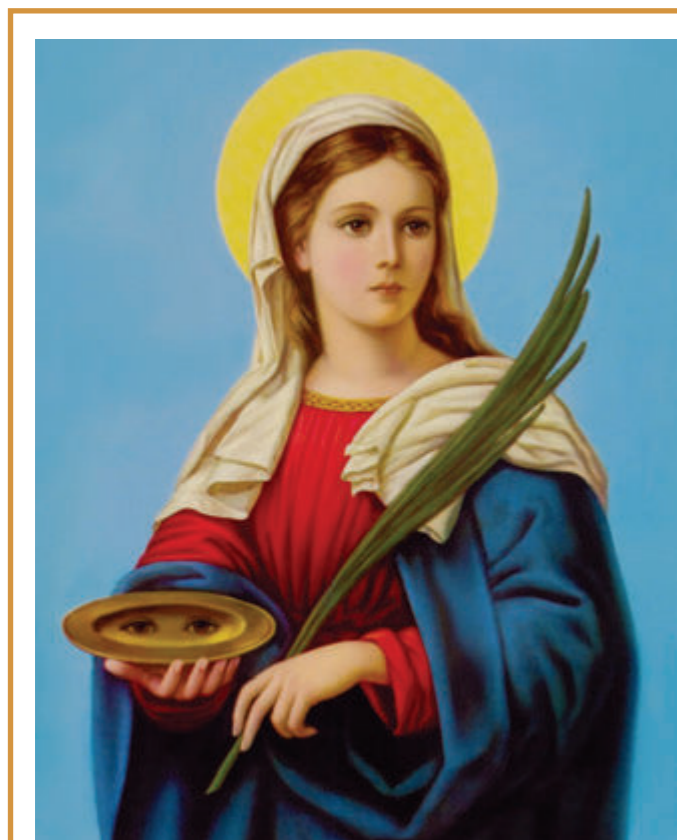
Nejprve v západním Švédsku se ujal zvyk, že mladé dívky a ženy v bílých splývavých šatech obcházejí statky, na hlavě věnc s obvykle sedmi svíčkami a zpívají píseň svaté Lucie (luciasangen). Je to upravená italská lidová píseň. Tento zvyk se dochoval živý dodnes. Často se pořádají koncerty, se zpěvačkami oděnými jako Lucie, ale zpívá se více písní, obvykle koled.

Dnes si zájmové kroužky, instituce, vesnice nebo školy volí svoje Lucie, lidé se schází a peče se speciální pečivo z kynutého těsta obarveného šafránem do žluta (lusekatter – Luciiny kočičky). Nejběžnější je dnes tvar písmene S, ale dříve se pekly i jiné tvary a podobně jako jidáše a takzvané kosti mrtvých se rozdávaly.

Některé části oslav svátku svaté Lucie vypadají až skoro stejně jako v dobách minulých, v mnohém jiném se rozcházejí. Ať už u nás, nebo na severu však mají stejný základ a smysl. V tomto období zimy a nevlídného počasí je na čase se zastavit, zklidnit tělo i mysl, připravit se na vánoční svátky jako čas rozjímání a společného času s blízkými.

Přeji vám klidnou mysl i tělo a přeji příjemné svátky!

Svatá Lucie se narodila v sicilských Syrakusách okolo roku 284 do bohaté rodiny. Ve svých zhruba dvaceti letech tam také v roce 304 zahynula. Odmítla otcem domluvený sňatek s urozeným mužem, který však nebyl křesťan jako ona. Rozdala svůj majetek i zamýšlené věno chudým a zaslíbila se Bohu. Byla udána pro svou víru a v době, kdy se křesťanství potíralo, měla být za trest odvečena do nevěstince. To se nepodařilo ani páru volů (odtud i našerčení). Nakonec byla mučena, oslepena a probodnuta, podle pramenů do krku. Legenda, že si sama vyloupla oči a poslala je svému nechtěnému snoubenci, protože se mu na ní právě oči líbily nejvíce, je nejspíše nepravda. Za svatou byla prohlášena v 6. století našeho letopočtu.

TAJEMSTVÍ RECEPTŮ ANEB CO BUDE DOBRÉHO

Na základě vašich připomínek ze setkání s klienty Domova vznikla tato rubrika, ve které vás blíže seznamujeme s pokrmy, které jsou pravidelně zařazovány do jídelního lístku Domova. Jestli máte tip, o jakém jídle byste si chtěli přečíst příště, neváhejte se o něj podělit s redakcí časopisu, rádi jej do rubriky zařadíme. Své podněty nám můžete předat při jednom z dalších setkání, na které jsou zváni všichni, kdo mají zájem se zúčastnit, nebo prostřednictvím aktivizačních pracovníků či pečovatелů. Tentokrát jsme se zaměřili na nápoje i pokrmy spojené s Vánocemi a slavnostními chvílemi.

BRAMBOROVÝ SALÁT

Bez bramborového salátu si většina z nás štědrovečerní tabuli nedovede představit. Komu za tento báječný recept vděčíme? Podle nejrozšířenější teorie vznikl v carském Rusku v polovině 19. století.

U nás můžeme prvního předchůdce dnešního bramborového salátu najít ve slavné Domácí kuchařce Magdaleny Dobromily Rettigové z roku 1826, jako „míchaný salát zemčátkový“, ve kterém doporučovala smíchat maso, které nám zbylo z podávaných chodů, s majonézou, za tepla pokrájenými bramborami a cibulí. Přímo na vánoční stůl se bramborový salát dostal spolu s kaprem ve 20. letech minulého století. Prvně se pod recept na bramborový salát, který měl být na Vánoce podáván jako příloha ryby, podepsala Marie Janků Sandtnerová v roce 1924. Tehdy bychom v něm ještě marně hledali majonézu, a tak si lze dobře představit, že salát z brambor, kořenové zeleniny a případně dalších v rodině právě dostupných surovin, zalitý trochou

hovězího vývaru, oleje a octa, mírně osolený a opepřený, si mohly dovolit i chudší rodiny a stal se velmi oblíbeným.

Dnes je salát připravován v mnoha variacích, záleží na rodinných zvyklostech a chutích. V základu nikdy nechybí vařené brambory, mrkev, vejce, celer nebo i petržel, sterilovaná okurka a hrášek, čerstvá cibule, pepř, sůl, majonéza a hořčice. Někdo přidává nálev z octa, bobkového listu a nového koření, případně měkký salám a oblíbená je i varianta s nakrájeným jablkem. Vyznavači zdravějšího stravování mohou nahradit majonézu bílým jogurtem.

MAJONÉZA

Historie majonézy sahá do 18. století do Francie, kde její vznik bývá spojován s vítězstvím maršála Richelieu u Port Mahón na španělském ostrově Menorca. Kuchaři se při přípravě hostiny pro vítěze srazila smetana, proto ji nahradil olejem a vznikla tak oblíbená omáčka, pojmenovaná podle místa vítězství, mahonnaise (v překladu z Port Mahón).

Majonézu můžeme zakoupit hotovou, nebo ji připravit doma rozšleháním rostlinného oleje a žloutku, ale lze použít i celé vejce nebo žloutek nahradit mlékem. Obvykle se dochucuje solí, pepřem, octem či citronovou šťávou, cukrem, hořčicí apod. Často tvoří základ dresinků a tatarské a dalších omáček. Přidává se také do řady salátů, včetně bramborového, ve kterých slouží jako chutné pojídlo.

SEKT (ŠUMIVÉ VÍNO) Označení sekt je převzato z Německa, kde bylo používáno od 18. století. Tento název je občas zaměňován za označení šampaňské víno, kterým se však mohou honosit pouze luxusní vína z francouzské oblasti Champagne (od roku 1908 je to chráněné označení). Dalšími šumivými víny jsou španělská cava, italské prosecco, lambrusco, asti spumante.

Sekt se vyrábí dvojí cestou z vína, nejčastěji suchého a kyselejšího. V první fázi dojde k lisování hroznů, čímž se zabrání vzniku oxidantních látek a tříslovin. Klasickou a původní metodou, používanou v Champagni, je kvašení vína v láhvi. Druhou metodou je kvašení v nerezových tancích, z nichž se kapalina stáčí do lahví pod tlakem, což je levnější a umožňuje velký objem produkce. Tato Charmatova metoda je jednou z nejrozšířenějších a vyrábí se jí lehká, jemná šumivá vína.

V Česku je nejznámější a nejprodávanější sekt značky Bohemia Sekt, který se vyrábí ve Starém Plzenci nedaleko Plzně už od roku 1942.

Přípitek sektem je tradice spojená s oslavou výjimečných okamžiků, protože šumivé víno je dodnes vnímáno jako symbol luxusu, elegance a radosti.

STŘÍPKY VZPOMÍNEK III.

RNDr. Dana Límová

Maminku jsem pravidelně doprovázela do velkého kadeřnictví na Václavském náměstí k paní Kubicové. Ta se se mnou stále bavila a já napodobovala její práci doma kartáčováním strejdovy kštice a máčením hlav svých plyšových zvířat, což jsem směla provozovat jen v kuchyni. Představte si mou radost, když mi rodiče sehnali maličkou kadeřnickou soupravu na hraní. Sestávala z protáhlého miniaturního zrcátka, kartáčku a modrého hřebínku. Na plyšová zvířátka jsem ji používala, dokud jsem jednoho dne nedostala panenku, nazvanou Ajoga, podle pohádky, kterou mi maminka tou dobou četla. Měla oči, které se samy zavřely ve vodorovné poloze. Co bylo však pro mne nejdůležitější, byly dlouhé, snad silonové blond vlasy. Hned jsem si přinesla svou česací minisoupravu a hřebínek zabořila do její hřívy. Zůstala viset na jeho zubech i s kusem plastu z její hlavy jako se skalpem. Začala jsem pannu nenávidět a ani odborná oprava již tento postoj k ní nezměnila.

Další věcí, která mi od nejtěplejšího dětství působila radost, byly kaštiny. Snad to bylo tím, že náš domov byl na dohled od Olšanských hřbitovů, kde byla řada uliček těmito stromy lemována a podzimní procházky přinášely i sbírání jejich lesklých hnědých plodů. Jedna vzpomínka je dokonce spojena s mým hlubokým kočárkem. Rodiče mne však upozorňovali, že tou dobou jsem již dávno jezdila na tzv. sportáčku nebo cupitala za ruku. Starý kočár překážel a prateta žijící v domku kousek za Prahou nám nabídla, že ho u ní můžeme uskladnit na půdě. Auto jsme neměli, bylo zapotřebí použít autobus. Maminka, aby

zvládla mne i zavazadlo, mě tedy posadila na cestu tam do vysloužilého kočáru. Městskou hromadnou dopravou jsme dorazily na tehdejší okraj města, do Kbel a tam jsme měly přestoupit na autobus mířící na Brandýs nad Labem. Když přijel, nevzal nás, protože jediný prostor vyhrazený pro kočárky byl již obsazen. Byl krásný zářivý den a k příbuzným zbývaly čtyři zastávky. Vyšly jsme pěšky silnicí na Vínor lemovanou starou jírovcovou alejí. Tady se to kaštánky jen hemžilo. Máma mi je podávala a já je třídila ještě celý zbytek cesty do Dřevčic. Doma jsem z nich vytvářela panáčky. Na chodidla bylo potřeba dvou zploštělých plodů, aby figurka dobře stála. Do nich se udělaly jamky na úlomky špejle. Veliký plod tvořil trup, dva maličké ruce a pravidelný oválný byl na obličej. Škoda jen, že za pár dnů zmizel lesk a cvrknutí plodů vedlo ke ztrátě stability mých výrobků.

Ani v dospělosti jsem zmíněnou kratochvíli neopustila, a tak jsem se zaradovala, když jsem při nástupu sem do Domova v zahradě spatřila své oblíbené stromy. Vzhledem k imobilitě jsem, žel, ze svého elektrického vozíčku nemohla dosáhnout na zem. S nikým jsem o tom nemluvila. O to víc mě překvapilo, když odpoledne na náš pokoj zaklepala paní Prchalová, klientka z protějšího pokoje. Byla o dvacet let starší než já, ale velmi čilá a aktivní. Znaly jsme se z některých místních akcí. Vždy pro mne byla vzorem a byly jsme, jak ona říkala, naladěny na stejnou strunu. Ten den mi nasypala do dlaně pár kaštanů, které s chodítkem nasbírala v trávě. Uložila jsem si je do nočního stolku. Až po Velikonocích, kdy zemřela, jsem se i s nimi ve smutku rozloučila. Kdo jste ji znali, zavzpomínejte na ni nad těmito řádky.

HISTORIE NOVOROČNÍHO PŘÍPITKU

Bez přituknutí a zvonivého cinknutí sklenic na vysoké nožce, si snad nelze silvestrovskou půlnoc ani představit. Možná vás překvapí, že historie tohoto zvyku pochází až z antiky a původně nesloužila k oslavám, ale k zajištění bezpečnosti.

Vše začalo ve starověkém Řecku jako jeden ze způsobů ochrany před otrávením jedem, který byl často přidáván do kalichu protivníka. Lidé proto dolévali své číše úplně plné, aby se v okamžiku tuku tekutiny v nich vzájemně promísily. Kdyby tedy byl v jedné tajně dolitý jed, otrávit by se mohli úplně všichni. Šlo tedy o způsob, jak dát všem účastníkům hostiny najevo své dobré úmysly.

Nám známý přípitek na oslavu počátku nového roku má kořeny ve Francii, kde se tradice rozvinula v souvislosti s oblíbeností šampaňského. Vynález tohoto perlivého nápoje mnichem Domem Perignonem kolem roku 1600 a jeho následné rozšíření po celém světě z něj učinily oblíbený slavnostní nápoj. Po zavedení korku se šampaňské rozšířilo do celého světa a stalo se symbolem luxusu, oslav i stylového vítání nového roku.

Jaká sklenice je vhodná?

Na sekt je ideální sklenice typu flétna (úzká a vysoká) nebo tulipán (mírně zakřivená a zužující se směrem k ústí). Oba tyto tvary podporují perlení a uchovávají déle bublinky. Tulipán navíc lépe zvýrazní aroma nápoje.

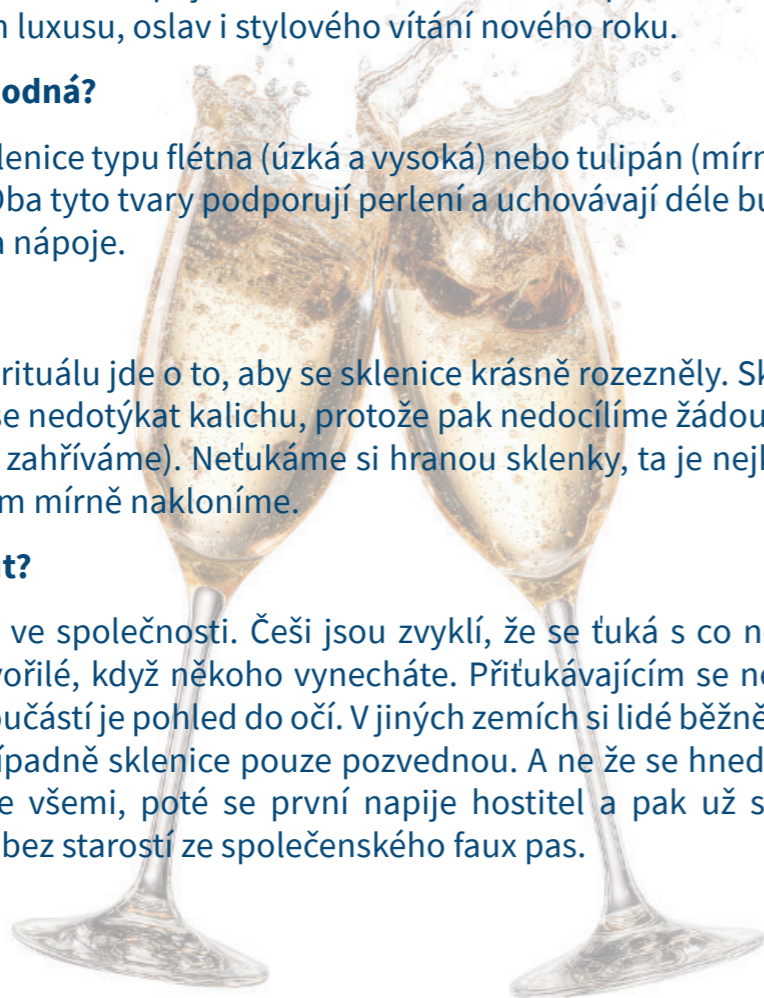
Jak na cinknutí?

Při tomto drobném rituálu jde o to, aby se sklenice krásně rozezněly. Sklenku tedy držíme za nožičku a snažíme se nedotýkat kalichu, protože pak nedocílíme žádoucího zvuku (a navíc si rukou pití zbytečně zahříváme). Netukáme si hranou sklenky, ta je nejkřehčí, ale tělem kalicha a sklenku při tom mírně nakloníme.

S kým si přituknout?

Záleží na počtu lidí ve společnosti. Češi jsou zvyklí, že se tuka s co největším počtem lidí, a považují za nezdrovité, když někoho vynecháte. Přitukávajícím se nemají vzájemně křížit ruce a nezbytnou součástí je pohled do očí. V jiných zemích si lidé běžně přituknou jen s těmi, kdo stojí nejbliž, případně sklenice pouze pozvednou. A ne že se hned napijeme! Počkáme, až si přitukneme se všemi, poté se první napije hostitel a pak už si můžeme vychutnat perlivou chuť sektu bez starostí ze společenského faux pas.

Tak na zdraví!

Šéfredaktorka: Kateřina Svobodová, DiS.

Redakční rada:

Mgr. Bc. Ilona Veselá

Bc. Adéla Tichá

Vydal: Domov pro seniory Chodov

Adresa: Donovalská 2222/31, Praha 4

Tisk: BossCan Reprstudio s.r.o.
Praha 2025

www.seniordomov.cz

M 1:520

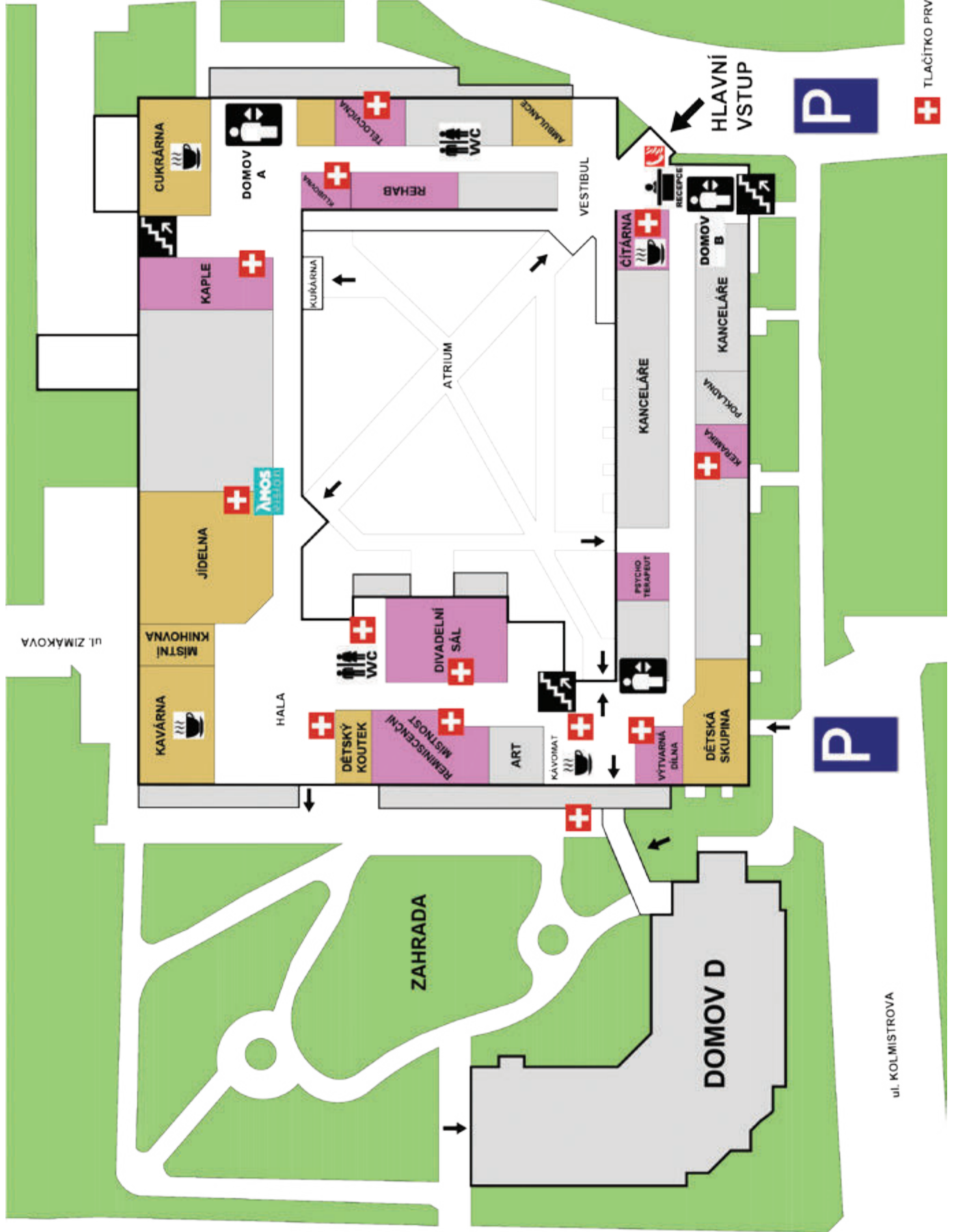

UL. DONOVALSKÁ

UL. ZIMÁKOVA

UL. STYBLOVA

UL. KOLMISTROVA

TLAČITKO PRVNÍ POMOCI

